

ÖZGÜN ARAŞTIRMA

Tıbbi Terminoloji Hakkında Öğrencilerin ve Çalışanların Görüşleri

Serdar BABACAN¹, Sefa IŞIKLAR², İlker Mustafa KAFA¹, İhsaniye COŞKUN¹

¹ Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi, Anatomi Anabilim Dalı, Bursa.

² Uludağ Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Görüntüleme Teknikleri Programı, Bursa.

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, öğrencilerin ve çalışanların tıbbi platformlardaki gelişmelerin takip edilmesi ve iletişim kurulabilmesi için gerekli olan Tıbbi Terminoloji hakkındaki görüşlerini almaktır. Çalışmaya, Uludağ Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu'nda okuyan 347 öğrenci ve Tıp Fakültesi Hastanesinin çeşitli birimlerinde çalışan 74 personel katılmıştır. Veriler Likert tipi ölçek içeren anket formları vasıtasıyla elde edilmiştir. Tıbbi Terminoloji dersinin gerekliliği konusunda öğrenciler ve çalışanlar tıbbi terminolojinin meslekleri açısından gerekli olduğunu (sırasıyla %74,2, %79,7) belirtmiştir. Hem okuyan grup hem çalışan grup stajda veya meslek hayatında Tıbbi Terminoloji dersinin faydasını gördüklerini belirtmiştir (%59,9, %71,6). Bunlara ek olarak, çalışanların %41,9'u tıbbi materyalleri okumakta bazen güçlük çektiklerini %56,7'si ise diğer çalışanlardan yardım aldıklarını ifade etmiştir. Tüm bu veriler ışığında, yapılan anket çalışmasından elde edilen ve değerlendirilen geri bildirimlerin Tıbbi Terminoloji dersinin sürdürülmesi ve müfredatın geliştirilmesi için önemli olduğu kanaatindeniz.

Anahtar Kelimeler: Tıbbi Terminoloji. Geri bildirim. Tıp eğitimi. Tıp dili.

The Thoughts of the Students and the Employees on Medical Terminology

ABSTRACT

Current study aims to determine the thoughts of the students and employees on medical terminology which is necessary to communicate and pursue the developments on medical platforms. This study was conducted on 347 students from Vocational School of Health Services and 74 employees from the Hospital of Medical Faculty of Uludag University. The data were collected by a Likert's questionnaire form. On the point of necessity of the medical terminology classes, both the students and the employees expressed it is necessary for their career (%74,2, %79,7, respectively). Both the students and the employees said they advance benefits from medical terminology classes at their works or internships (%65,1, %71,6). Additionally, the employees expressed, they sometimes have difficulty to understanding the written material (%41,9) and usually ask for help from others (%56,7). Within these results, we think the feedbacks are valuable for development and progress of the syllabus of the medical terminology.

Key Words: Medical Terminology. Feedback. Medical Education. Medical language.

Terimler, belli bir bilim dalına ait olan ve bu alanda eğitim almış kişilerin kullandığı kelimeler olduğu gibi, bazıları günlük hayatta kullanılan anlamlı kelimeler haline de dönüşebilmektedir. Bunun gibi birçok tıp terimi de insanoğlunun var olduğu günden bugüne

kadar, sağlığın korunması ve hastalıkların tedavi edilmesinin doğal sonucu olarak genel dil kullanan bireylerin de bildiği kelimeler haline gelmiştir¹. Toplumları birbirinden ayırdığı düşünülen diller aslında savaşlar, göçler, ticari faaliyetler, sosyal ve kültürel ilişkiler vasıtasıyla birbirinden etkilenmiş ve ortak terimlerde buluşmuşlardır². Birbirinden etkilenen dillerden biri de çoğunlukla Latince veya Grekçe'den kökenlenen Tıp Dili'dir ve bu dilin kökleri Latincenin batı dünyasının ulusal dili olmasının etkisi ve Grek'ler vasıtası ile modern tıbbın kurulmasına kadar dayanır. Antik Yunan dönemi modern tıp tarihine diğerlerinden daha yakın olduğu kabul edilirse, tıbbi terminolojinin geniş ölçüde Grekçe etkisi altında kalmış olması tesadüf değildir. Çoğu tanı ve cerrahi terim Grekçe kökenli olmakla beraber anatomi terimlerinin çoğunluğu Latince kökenlidir. Bununla birlikte Arapça, Almanca

Geliş Tarihi: 16 Ağustos 2017

Kabul Tarihi: 10 Şubat 2017

* Bu çalışma, "XXIV International Symposium on Morphological Sciences - ISMS2015 (İstanbul)" Kongresi'nde poster bildirisi olarak sunulmuştur.

Dr. Serdar BABACAN
Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi,
Anatomi Anabilim Dalı,
Bursa.
Tel: 224 295 38 44
E-posta: sbabacan@uludag.edu.tr

ve Fransızca da tıp terimlerini etkisi altında bırakmıştır; hatta günümüzde ortak dil olduğu düşünülen İngilizce'den türevlenen terimlerin de var olduğu bilinmektedir. Birçok ulus kendi tıp dilini oluşturmak istemişse de terimlerin çoğu yine tıbbi Latince'den türevlendirilmiş ya da direk olarak Latince versiyonu kullanılmıştır. Son zamanlarda ise konferanslarda ve tıp yayınlarında kullanılan genel dil İngilizce olduğu için "bypass operasyonu" örneğinde olduğu gibi birçok terim ortak kullanım haline dönmüştür³⁻⁵.

Bir bilim dalında öğrenme ve uygulamanın başarısı o bilime ait özel dilin öğrenilmesindeki başarı ile doğru orantılıdır ve bu dile ait terimlerin öğrenilmesi bilimin öğrenilmeye başladığı anda daha yoğun olmasının yanı sıra eğitimin tüm aşamalarında, mesleki ve akademik hayatta süreklilik gösterir. Bilimin ilerlemesi ve yeninin üretilmesi için ulusal dil gerekli olduğu gibi yeni fikirlerin yaratılması, bu fikirlerin olgunlaşması sebebiyle eleştirilerle yoğrulması için bilimsel ortamlarda konuşma dilinin farklılıklarından, sosyal ve kültürel faktörlerin etkisinden arınmış ortak bir terminolojik ortamın varlığına bağlıdır⁶. Bu nedenle, bu özel dili öğrenmek sağlık hizmetlerindeki meslek kariyerine hazırlanmak için oldukça önemli bir adımdır⁷. Bu amaç doğrultusunda "Tıbbi Terminoloji" dersinin Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu'nda açılması uygun görülmüştür.

Yapılan bu anket çalışmasının amacı, sağlık alanında hizmet verecek olan öğrencilerin eğitim sürecinde görmüş oldukları Tıbbi Terminoloji dersinin gerekliliğinin farkındalığının belirlenmesi, çeşitli sağlık birimlerinde çalışan personelden Tıbbi Terminoloji dersini daha önce almış olanların Tıbbi Terminolojinin meslek hayatına yansımalarının tespit edilmesi ve bununla birlikte Tıbbi Terminoloji dersini hiç almamış olan çalışanların görüşlerinin öğrenilmesidir. Elde edilen veriler ışığında Tıbbi Terminoloji dersine dönemler arası bakış açısının ortaya çıkarılması ve geri bildirimler vasıtasıyla dersin içeriğinin ihtiyaca uygun bir şekilde gerekirse yeniden planlanması amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntemler

Bu araştırma, çalışmanın yürütüldüğü Uludağ Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu (UÜSYO), Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu ve Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi yetkililerinden alınan izinlerin ardından başvurulmuş Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Etik Kurulu'nun 09.12.2014 tarihli 2014-23/19 numaralı onayı ile gerçekleştirildi. Öğrenciler ve hastane çalışanları için "Tıbbi Terminoloji" dersinin içeriği, gerekliliği ve uygulanma esaslarına yönelik görüşlerin yansıtılacağı anket, öğrenciler ve çalışanlar için 13 ortak soru, çalışanlara ek 2 soru içerecek şekilde hazırlandı. Beş dereceli Likert tipi ölçek ve demografik bilgilerin bulunduğu anket formları sadece gönüllü

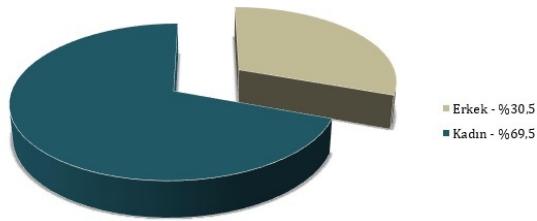
olan 347 öğrenci, 74 çalışan personele uygulandı ve katılımcılara anketin yapılma amacı ile akademik önemi önceden anlatıldı. Katılımcıların sorulara verdikleri cevapların güvenilirliği açısından kişisel bilgilerini yazmaları istenmedi. Gizlilik esası açısından anket formu uygulanırken araştırmacının, etki altında kalmaması için anket formunu dolduran katılımcının yanında bulunmamasına özen gösterildi. Çalışmanın hassasiyeti açısından rastgele cevap verildiğinden şüphelenilen 4 anket istatistiksel analizlere dâhil edilmedi. Anket formları toplandıktan sonra istatistiksel analizler için anket maddelerinin puanlama modeli yapıldıktan sonra veriler SPSS (22,0 sürümü) programına aktarıldı ve tüm istatistiksel analizler SPSS'de yapıldı.

Bulgular

Elde edilen demografik bilgilere göre; çalışmaya öğrenci grubunda 106 (%30,54) erkek, 241 (%69,5) kadın (Grafik 1), çalışan grupta ise 26 (%36,13) erkek ve 48 (%64,86) kadın gönüllü katılmıştır (Grafik 2). Mezun olunan ortaöğretim kurumları incelendiğinde; öğrencilerin %60,93'ünün Sağlık Meslek si, %13,12'sinin Anadolu Lisesi, %3,8'inin Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi, %21,6'sının diğer ortaöğretim kurumu mezun olduğu görülürken Fen Lisesi ve Anadolu Öğretmen Lisesi mezunu katılımcıların ise %0,6 olduğu gözlenmiştir. Çalışan grubun ise %45,7'sinin Sağlık Meslek Lisesi, %10,0'nin Anadolu Lisesi, %5,7'ünün Teknik ve Endüstri Meslek si, %7,1'inin Fen Lisesi/Anadolu Öğretmen Lisesi ve %31,4'ünün ise diğer ortaöğretim kurumlarından mezun olduğu tespit edilmiştir (Grafik 3). Öğrencilerin %6,6'sı Tıbbi Laboratuvar Teknikleri, %28,2'si Tıbbi Görüntüleme Teknikleri, %23,6'sı Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik, %20,2'si Anestezi, %21,3'ü İlk ve Acil Yardım ön lisans programlarında öğrenim görürken; çalışan gruptaki katılımcıların %20,5'i Tıbbi Laboratuvar Teknikleri, %21,9'u Tıbbi Görüntüleme Teknikleri, %32,9'u Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik, %20,5'i Anestezi, %1,4'ü İlk ve Acil Yardım ve %',7'si diğer bölüm mezunları oldukları görülmüştür. (Grafik 4). Öğrencilerin %72,2'si Tıbbi Terminoloji dersini bir kez aldığını, %23,4'ü iki kez aldığını belirtirken %4,4'ü dersi üniversite öğrenimi öncesinde hiç almadığını belirtmiştir. Çalışan grupta bulunan katılımcıların ise %37,8'i bir kez, %18,9'u iki kez, %4,1'i dört kez, %1,4'ü üç kez, %1,4'ü beş kez, %1,4'ü altı kez ve %1,4'ü Tıbbi Terminoloji dersini gerek ortaöğretim gerekse ön lisans öğrenimi süresince toplam yedi kez aldığını ancak %32,4'ü ise bu dersi daha önce hiç almadığını beyan etmiştir.

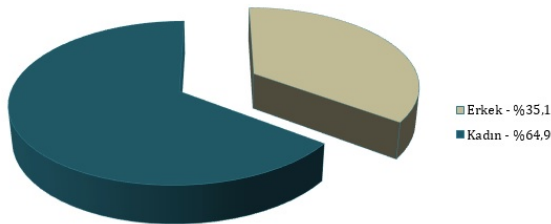
Tıbbi Terminoloji

Öğrenci Grubu

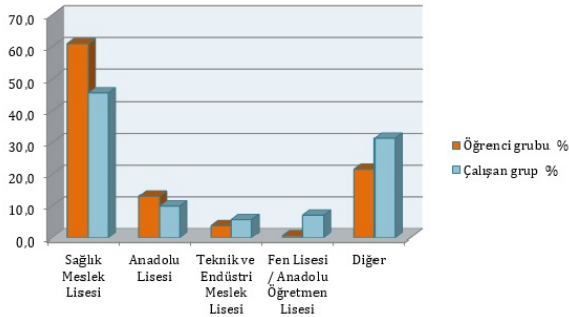

Grafik 1.

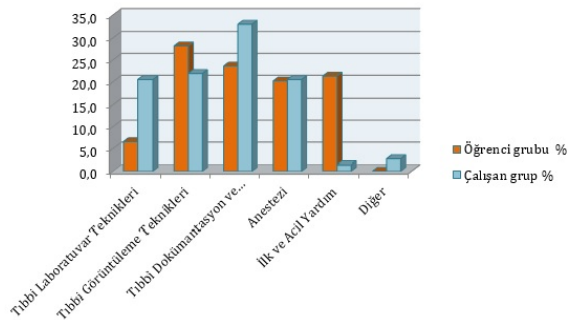
Çalışan grup

Grafik 2.

Grafik 3.

Grafik 4.

“Tıbbi Terminoloji dersi meslek yaşamınız açısından gereklidir” maddesine okuyan grubun %42,9’u “katılıyorum”, %31,3’ü “kesinlikle katılıyorum”; çalışan grubun %32,4’ü “katılıyorum,” %47,3’ü “kesinlikle katılıyorum” şeklinde yanıtlamıştır. “Tıbbi Terminoloji dersi içeriği meslek yaşantısı için yeterlidir” madde-

si konusunda okuyan grubun %38,8’i ve çalışan grubun %43,7’si “katılıyorum” demıştır. “Tıbbi Terminoloji dersi zorunlu dersler arasında olmalıdır” maddesi için ise öğrencilerin %33,8’i ve çalışan grubun %41,1’i “katılıyorum”, öğrencilerin %23,3’ü ve çalışan grubun %41,1’i “kesinlikle katılıyorum” şeklinde fikir beyan etmiştir. “Tıbbi Terminoloji dersi aynı içerikle farklı bir dönemde tekrarlanmalıdır” maddesi için ise öğrencilerin %17,9’u “katılmıyorum” şeklinde cevap verirken çalışan grubun %37,1’i “katılmıyorum” demıştır. “Tıbbi terminoloji dersinin içeriği çok yoğunur” maddesine öğrencilerin %29,7’si “katılmıyorum” derken, öğrencilerin %36,6’sı ise “katılıyorum” şeklinde yanıt vermiştir. “Tıbbi terminoloji dersinin içeriği mesleğe yönelik olmalıdır” maddesi için öğrencilerin %44,7’si ve çalışan grubun %43,5’i “katılıyorum”, öğrencilerin %42,9’u ve çalışan grubun %33,3’ü “kesinlikle katılıyorum” şeklinde geri bildirimde bulunmuştur. “Tıbbi terminoloji dersine katılım zorunlu olmalıdır” maddesine ise öğrencilerin %30,2’si ve çalışan grubun %47,2’si “katılıyorum” derken öğrencilerin %17,9’u ve çalışan grubun %36,1’i “kesinlikle katılıyorum” demıştır. “Aldığım Tıbbi terminoloji dersinin stajda/meslek hayatımda faydasını gördüm” maddesine öğrencilerin %37,5’i, çalışan grubun %37,3’ü “katılıyorum”, öğrencilerin %10’u ve çalışan grubun %41,8’i “kesinlikle katılıyorum” şeklinde yanıt vermiştir. “Staj/Meslek hayatımda Tıbbi Terminoloji dersini seçmeli ders olarak ya da kurs olarak tekrar almak isterim” maddesine öğrencilerin %25,4’ü “kesinlikle katılmıyorum”, %28,6’sı “katılmıyorum” şeklinde cevap verirken çalışan grubun %38,6’sı “katılıyorum” şeklinde geri bildirimde bulunmuştur.

Sadece çalışan gruba yöneltilen “Yazılı bilgileri anlamakta ne sıklıkla güçlük çekiyorsunuz?” sorusuna katılımcıların %16,9’u “Hiçbir zaman”, %28,2’si “Nadiren”, %43,7’si “Bazen”, %11,3’ü “Genellikle” şeklinde cevap verirken, “hastane materyallerini okumak için ne sıklıkta biri size yardımcı oluyor?” sorusuna katılımcıların %19,7’si “Hiçbir zaman”, %39,4’ü “Nadiren”, %22,5’i “Bazen”, %14,1’i “Genellikle” ve %4,2’si “Her zaman” şeklinde cevap vermiştir (Tablo I).

Tablo I.

	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum	
	Öğrenci	Çalışan	Öğrenci	Çalışan	Öğrenci	Çalışan	Öğrenci	Çalışan	Öğrenci	Çalışan
Tıbbi terminoloji dersi meslek yaşamınız açısından gereklidir	31,2	36,8	36,7	34,1	31,9	30,5	34,2	32,4	33,3	34,3
Tıbbi Terminoloji dersi zorunlu dersler arasında olmalıdır	30,2	36,5	35,2	36,8	31,7,5	34,5	33,8	34,1	32,3	34,1
Tıbbi Terminoloji dersi aynı içerikle farklı bir dönemde tekrarlanmalıdır	34,6	34,2	32,6	37,0	32,6	39,7	33,8	34,3	33,3	32,4
Tıbbi Terminoloji dersinin içeriği çok yoğunur	27,6	32,0	33,3	34,1	31,6	32,6	34,6	35,1	31,9	32,2
Tıbbi terminoloji dersi aynı içerikle farklı bir dönemde tekrarlanmalıdır	32,7	32,9	34,4	32,0	31,8	34,3	33,9	33,1	37,5	32,7
Tıbbi terminoloji dersi aynı içerikle farklı bir dönemde tekrarlanmalıdır	37,3	32,6	33,2	33,3	34,2	30,9	32,6	34,5	30,2	32,8
Tıbbi terminoloji dersinin içeriği çok yoğunur	31,3	32,8	32,7	33,5	31,1	32,8	32,9	33,6	30,7	33,3
Tıbbi Terminoloji dersi aynı içerikle farklı bir dönemde tekrarlanmalıdır	32,9	32,9	34,3	34,8	34,5	34,4	34,6	34,3	34,2	33,3
Tıbbi Terminoloji dersinin içeriği çok yoğunur	33,0	32,6	32,9	34,6	31,9	32,6	33,2	34,2	31,9	33,4
Aldığım Tıbbi Terminoloji dersinin stajda/meslek hayatımda faydasını gördüm	36,7	34,5	33,3	34,5	32,3	30,0	34,0	33,3	32,0	34,8
Aldığım Tıbbi terminoloji dersinin içeriği aynı içerikle farklı bir dönemde tekrarlanmalıdır	36,5	34,5	33,2	34,1	32,8	39,7	33,5	33,4	30,0	32,3
Staj/Meslek hayatımda Tıbbi terminoloji dersini seçmeli ders olarak ya da kurs olarak tekrar almak isterim	22,4	34,7	32,6	32,0	32,6	31,6	34,7	33,6	34,3	31,1
Tıbbi terminoloji dersinin stajda/meslek hayatımda faydasını gördüm	33,0	31,9	31,3	32,2	31,5	34,7	33,6	33,3	31,1	34,0
Her zaman	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hiçbir zaman	-	-	11,3	-	14,7	-	28,2	-	16,9	-
Nadiren	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bazen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Genellikle	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Her zaman	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Tartışma ve Sonuç

Katılımcıların genel tutumları değerlendirildiğinde; gerek öğrencilerin gerekse çalışan grubun büyük bir çoğunluğunun (sırasıyla %74,2-%79,7) Tıbbi Terminoloji dersinin meslek yaşamı için gerekliliği konusunda olumlu yönde hemfikir olduğu gözlenmiştir. Tıbbi Terminoloji dersinin zorunlu dersler arasında olması hususunda her iki grup da olumlu fikir beyan ederken çalışan gruba dâhil olan katılımcıların öğrencilere nazaran daha fazla oran gösterdiği tespit edilmiştir (sırasıyla %82,2-%57,1). Tıbbi Terminolojinin mesleğe yönelik olma konusunda her iki grubun da büyük oranda olumlu yönde ortak fikirde olduğu belirlenmiştir (öğrenciler %87,5; çalışan grup %78,8). Çalışan grubun %79,9'u alınan Tıbbi Terminoloji dersinin faydasını meslek hayatında gördüğünü belirlerken yine benzer şekilde öğrencilerin %59,9'u alınan dersin faydasını staj döneminde gördüğünü beyan etmiştir. Tıbbi Terminolojinin aynı içerikle farklı bir dönemde yeniden alınması yönünde ise çalışan grubun %62,8'i olumlu görüş bildirirken öğrencilerin %55,8'i olumsuz görüş bildirerek genel olarak bu konuda fikir ayrılığına düştükleri görülmüştür. Yine benzer şekilde Tıbbi terminoloji dersinin staj döneminde seçmeli ders olarak alınması yönünde öğrencilerin %26'sı kararsız, %54'ü olumsuz görüş bildirirken, çalışan grubun %55,7'si meslek hayatında Tıbbi Terminoloji dersini kurs şeklinde alma yönünde olumlu görüş bildirmiştir.

Olumlu bir öğretim atmosferinin oluşmasının temel kurallarından biri, eğitmenin katılımcıların ihtiyaçlarını ve beklentilerini bilmeleri ve eğitim atmosferinin sürdürülebilmesi için geri bildirimler almalarıdır⁸. Tıp eğitimi sırasında öğrencilerden alınan geri bildirimlerin objektif olarak değerlendirilmesi, elde edilen sonuçların eğitim programlarının gerek içerik gerekse yöntemi ile ilgili planlamanın ve düzenlemenin yapılması ile eğitime olumlu bir şekilde yansıtılması önemlidir⁹.

Yapılan bu çalışmada, uluslararası platformlardaki bilimsel gelişmelerin takip edilebilmesi, üretilen yeni

bilgilerin ortak bir dilde anlaşılabilmesi ve eleştirilmesi için gerek kültürel gerekse sosyal etkilerden arındırılmış ortak bir bilim dili olan tıbbi terminoloji hakkında halen eğitim almakta olan ve çalışmakta olan katılımcıların geri bildirimleri ışığı altında, Latin Dili özelliklerinin müfredattan çıkarılarak ders yoğunluğunun azaltılması bununla birlikte ders içeriğinin mesleki ihtiyaçlar göz önüne alınarak yedinden planlanması kararı alındı. Geri bildirimler vasıtasıyla ihtiyaca yönelik bu değişikliklerin yapılması ile tıbbi terminoloji konusunda daha yetkin ve bilinçli sağlık çalışanlarının yetişeceği kanaatindeyiz. Benzer şekilde yapılacak çalışmaların eğitimin dinamikliğini arttıracaklarını düşünmekteyiz.

Kaynaklar

1. Tokat F. "Türkiye Türkçesinde Tıp Terimleri ile Kurulmuş Deyimler", *Eurascience Journals, Avrasya Terim Dergisi*, 2014,2(2):11-19
2. Yakıncı C, Akın K, Almış H. "Tıp Terim Biliminde bildiklerimizden bilmediklerimize ulaşma", *Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi* 2013; 56: 97-100
3. Wulff HR. "The language of medicine", *Journal of the Royal Society of Medicine*, J R Soc Med 2004;97:187-188
4. Willis MC. "Medical Terminology: A Programmed Learning Approach to the Language of Health Care 2nd ed.", 2008, ISBN:13-978-0-7817-9283-7, Philadelphia
5. Ackerknecht EH. "A Short History of Medicine", Johns Hopkins Paperback edition, revised,1982, ISBN:0-8018-2726-4,Baltimore
6. Cankur NŞ. " Tıp Eğitiminde Dil:I, Önemi, Gelişmesi ve Geleceği", *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi* (2002): 28 (1): 29-32
7. Ehrlich A, Schroeder CL. "Introduction to medical terminology, Third edition", 2014, ISBN:13-978-1-1339-5174-2,USA
8. Çizmeci O, Dinççağ A, Değerli Ü. "Olumlu Bir Öğretim Ortamı Yaratmak" *ANKEM Derg.* (1999) 13, (No.3): 266-270
9. Özdemir S, Cankur NŞ, Kurt MA. "Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Anatomi Uygulamaları Hakkındaki Görüşleri: Bir Geri Bildirim Örneği, *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 2001, Bursa